

Ítéletábla: Mikor lehet érvénytelen a tartozáselismerő nyilatkozat?

A Fővárosi Ítéletábla döntése szerint a kölcsön folyósítása előtt az adós nem tehet tartozáselismerő nyilatkozatot.

Az eset azért figyelemre méltó, mert a bankok a hitelezés során széles körben megkövetelik az adós részéről tett egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot. Lényeges kérdés tehát, hogy az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat mely esetekben járhat az érvénytelenség jogkövetkezményével.

A kölcsön folyósításának feltétele a tartozáselismerő nyilatkozat

Az ügy háttérében az állt, hogy egy hitelintézet és ügyfele között magánokirati formában megkötött kölcsönszerződés jött létre. A kölcsön folyósításának az volt a feltétele, hogy a felperes közjegyző előtt a kölcsön visszafizetésére irányuló és a közvetlen bírósági végrehajtás lehetőségét is tartalmazó egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tegyen. Az eset szerint azonban a közjegyzői okirat csak a címében volt tartozáselismerő, tartalma szerint az ügyfél a hitelintézettel történt **szerződéskötés tényét és annak tartalmát ismerte el és elfogadta, hogy a tartozásának az összege mindig azonos a hitelintézet nyilvántartásában szereplő összeggel.**

Folyósítás előtt még nem áll fenn tartozás

Az Ítéletábla első körben azt vizsgálta, hogy a kölcsön folyósításának feltétele tartozáselismerésnek minősül-e. A tartozáselismerő nyilatkozat a Ptk. szerint egy egyoldalú, címzett nyilatkozat, megtevése feltételezi, hogy az adósnak legyen valamilyen jogcímen beazonosítható tartozása. A konkrét esetben azonban **az adós előre, még a kölcsön folyósítását megelőzően elismeri, hogy tartozása annyi, mint amennyit a hitelintézet a saját nyilvántartása alapján állít.** Ezért a hivatkozott szerződéses feltétel nem azonos a tartozáselismeréssel, mert a szerződéskötés időpontjában a folyósítás előtt az ügyfélnek tartozása még nem állhatott fenn. Az Ítéletábla rámutatott arra is, hogy a szerződéses feltétel nem felel meg a tartozáselismerés jogintézményének azért sem, mert az nem az adós egyoldalú címzett jognyilatkozata, hanem a fogyasztóval szerződő hitelintézet által kialakított, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel.

A bizonyítási teher megfordul

Az Ítéletábla szerint, noha az ügyfél nyilatkozata nem minősül tartozáselismerő nyilatkozatnak, mégis azt eredményezi, hogy az ügyfelet, mint **fogyasztót terheli annak bizonyítása, hogy a tartozása nem egyezik meg a hitelintézet nyilvántartásában szereplő összeggel.** Mivel a feltételek tisztességtelenségét azok tényleges hatására tekintettel kell vizsgálni és a perbeli joghatás a bizonyítási tehernek a fogyasztó hátrányára történő megfordítását eredményezte, ezért a kölcsönszerződés hivatkozott feltétele tisztességtelen.

Végrehajtási záradék kiállítására sem alkalmas

Az Ítéltábla megállapította továbbá, hogy az adós nyilatkozatát tartalmazó közjegyzői okirat a tisztességtelennek minősülő kikötéssel együtt sem lenne alkalmas arra, hogy a közjegyző végrehajtási záradékkal lássa el, mivel **nem felel meg sem a végrehajtásról szóló törvény, sem pedig a közjegyzőkről szóló törvény végrehajtási záradékkal ellátható okiratokról szóló rendelkezéseinek.** A perbeli közjegyzői okirat ugyanis csupán a címében volt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat, ténylegesen azonban csak azt tartalmazta, hogy a felek mikor, milyen tartalommal kötöttek szerződést. Következésképp ez az okirat nem ügyleti okirat, mert a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást maga a kölcsönszerződés tartalmazta.